

Hvordan måle velferd i produksjon av rensefisk?

Åsa Maria Espmark, Ingrid Lein, Jelena Kolarevic (Nofima) og Martin H. Iversen (UN)

RENSVEL #901136

Åsa Maria Espmark (PL), Gerd Marit Berge, Ingrid Lein, Atle Mortensen, Chris Noble, Lill-Heidi Johansen, Jelena Kolarevic

Anne Berit Skiftesvik

Heidrun Wergeland

Anne Stene, Grete Hansen Ås

Martin Haugmo Iversen

Mål

*Hovedmålet med prosjektet er å utvikle og levere robuste og kunnskapsbaserte operative velferdsindikatorer (OVI) som kan brukes for å sikre god velferd hos rensefiskartene berggylt (*Labrus berggylda*) og rognkjeks (*Cyclopterus lumpus* L.). Prosjektet skal også gi ny kunnskap om grenseverdier for miljøfaktorer som kan være kritiske for artens velferd.*

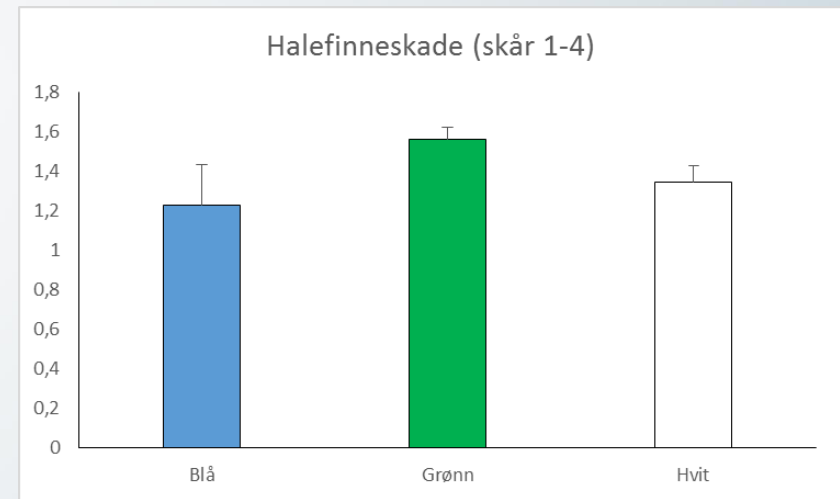
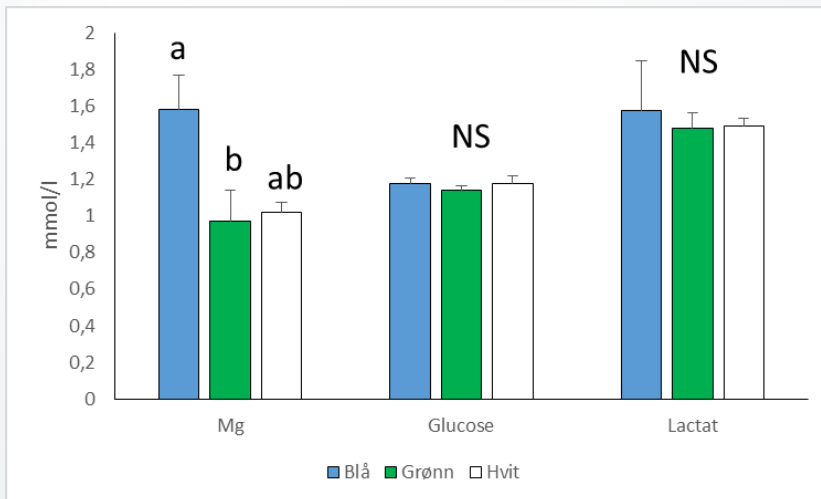
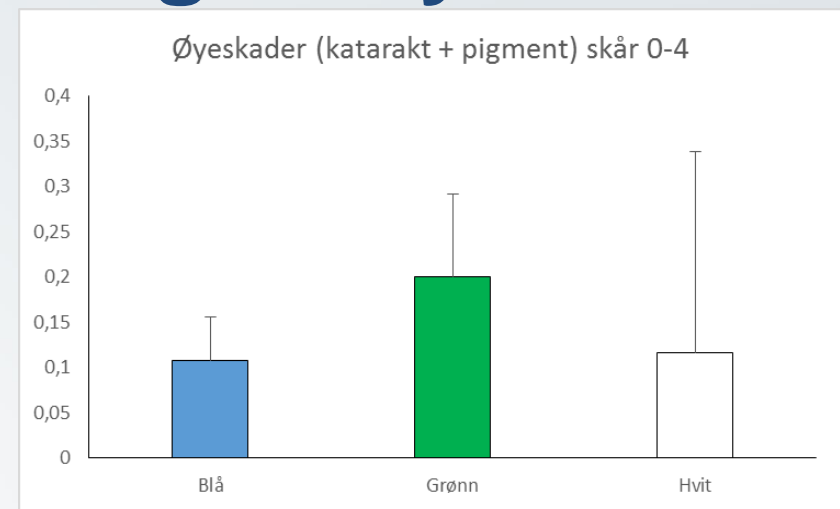
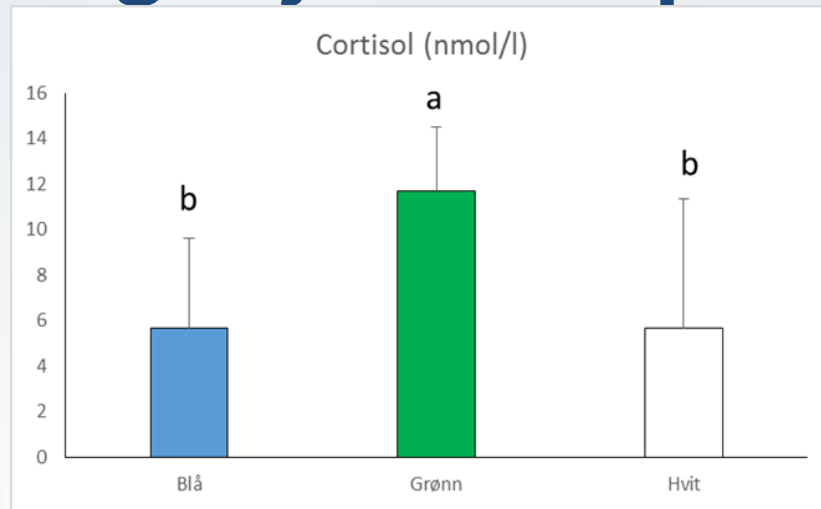
Rognkjeks eksponering for lys

Farge	Bølgelengde (nm)	Mengde lys (micromol)		
Blå	450	1	5	20
Grønn	520	1	5	20
Hvit	Fullspekter	1	5	20

- 100 fisk/kar, 2 gjentak/behandling
- Fiskestørrelse: 11,4 g startvekt, 43,4 g sluttvekt

Rognkjeks eksponering for lys

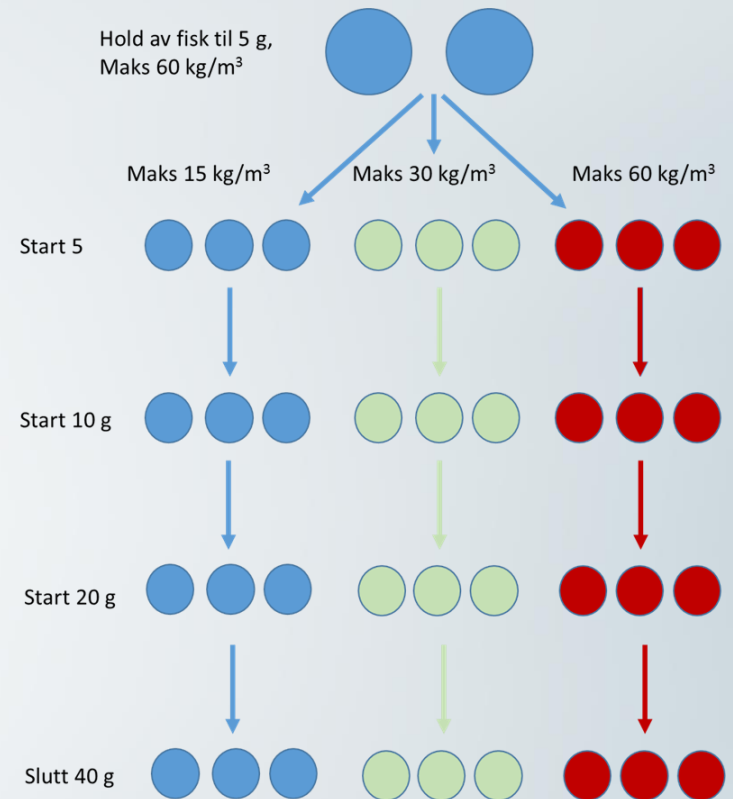
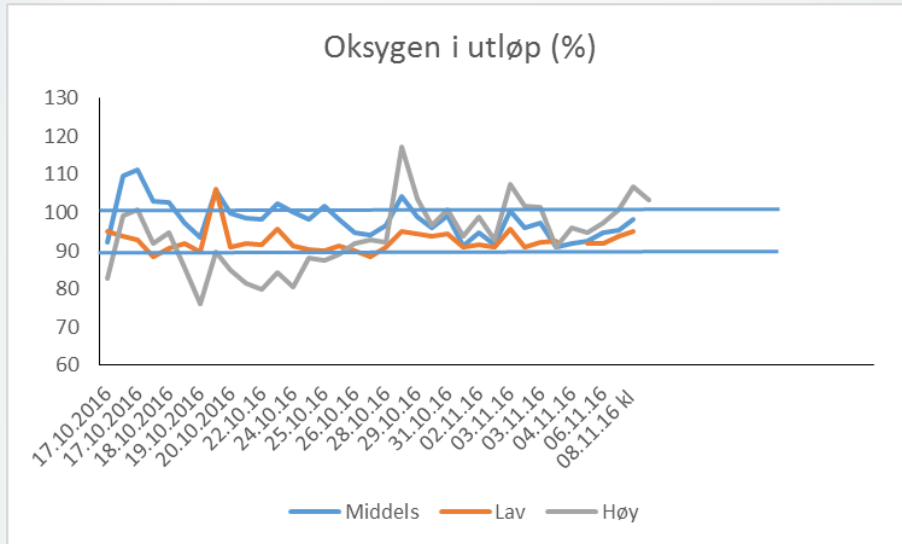

Konklusjon så langt:

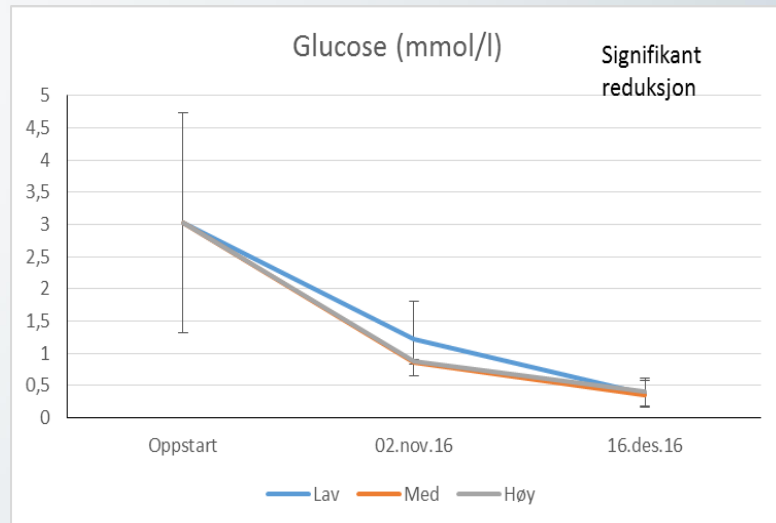
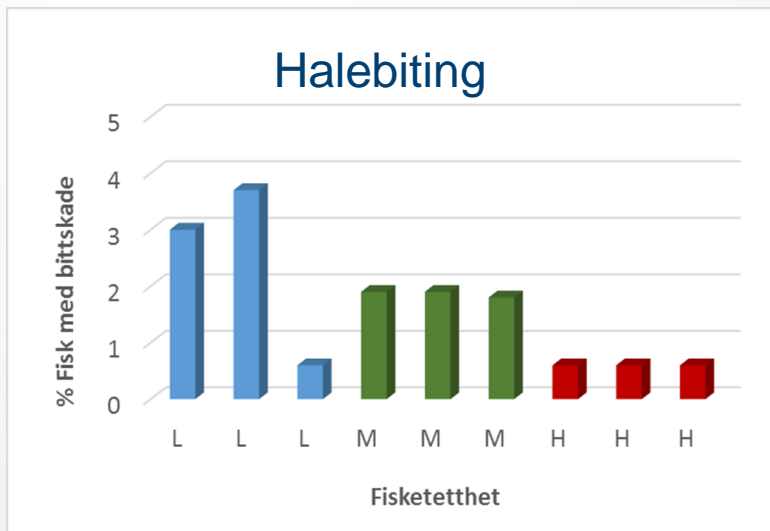
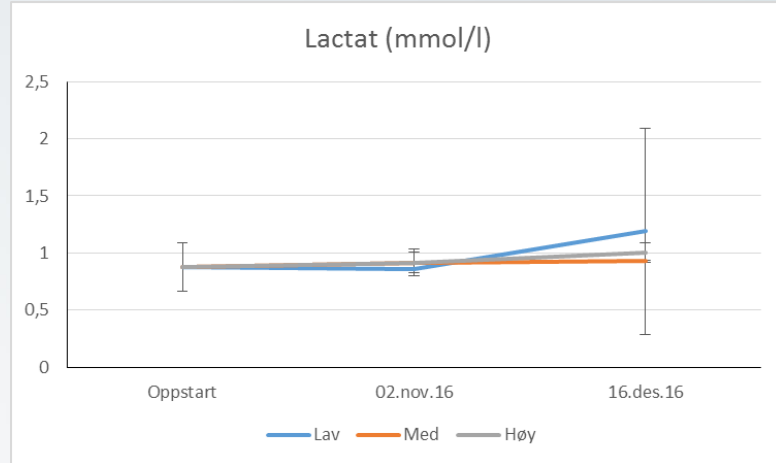
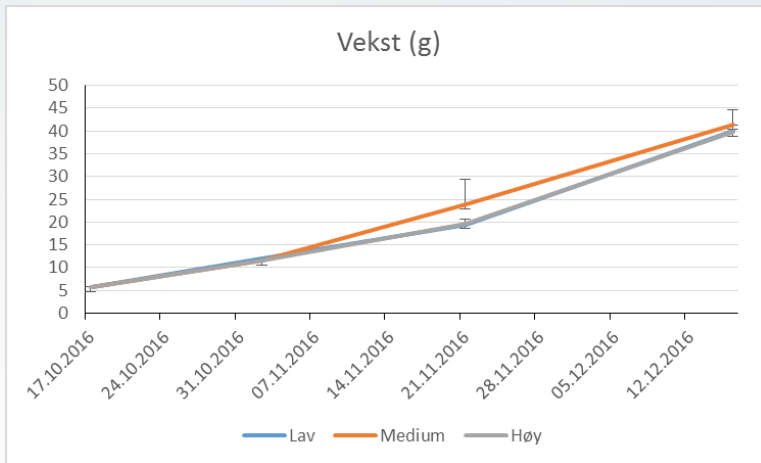
- Lite effekt av lysintensitet og farge på ytelse
- Fisken mer urolig ved grønt lys – også noe forhøyet kortisol

Rognkjeks eksponering for tetthet

- 3 tettheter, 3 kar/tetthet
- Biomassereduksjon etter doblet vekt
- Startvekt 5,7 gram

Rognkjeks eksponering for tetthet

- Konklusjon så langt: ingen problemer med 60 kg rognkjeks/m³
- Vi har latt fisken gå til 80 kg/m³ – resultater ikke klare

Halefinneskader + sugekopp deformiteter

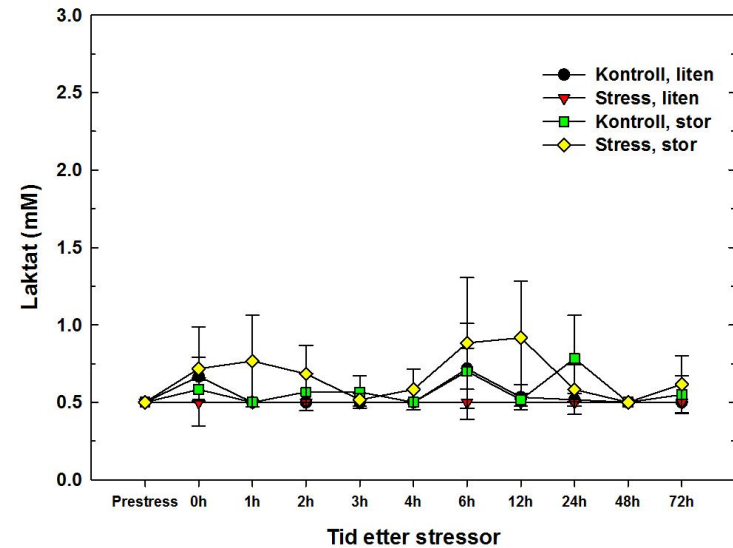
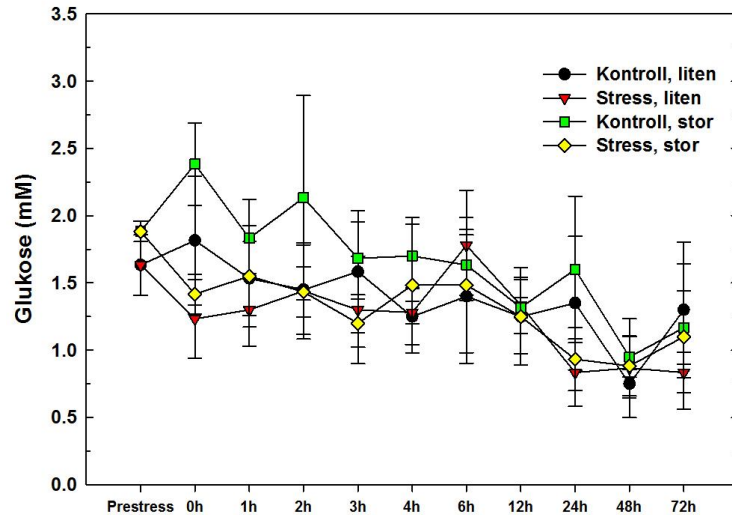

Foreløpig resultater –WP 5.2. Effekten av stress på rensefisk

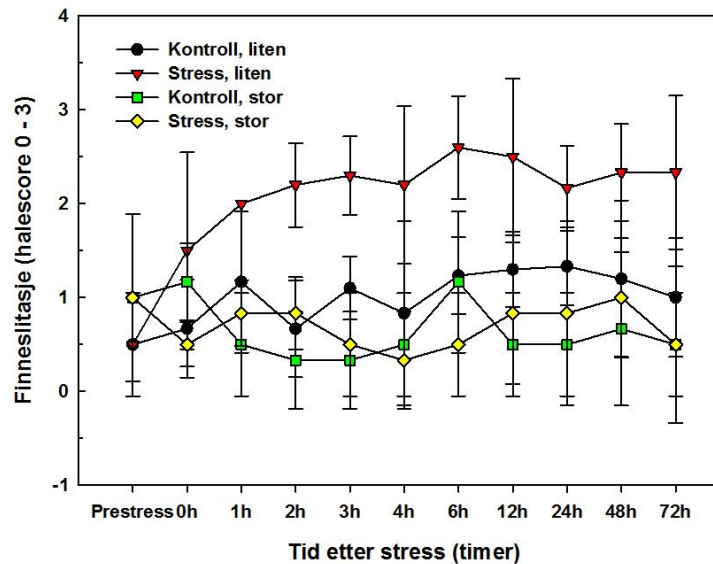

Rognkjeks - akutt stress

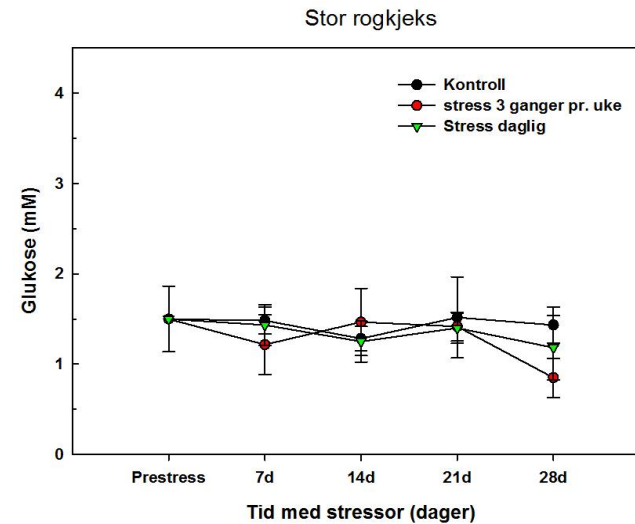
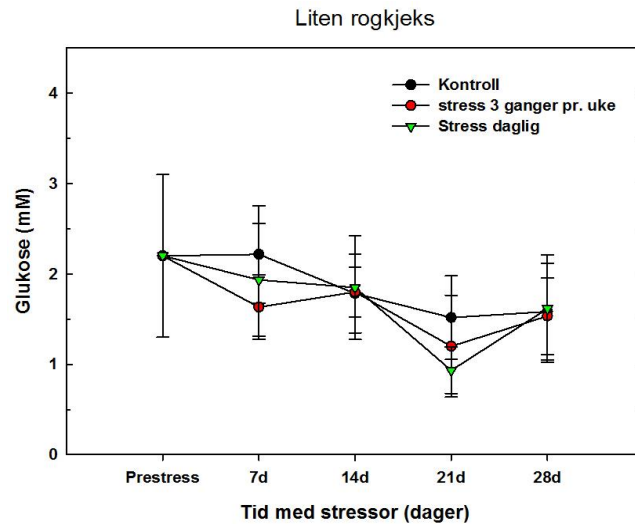

Trenging (30 min. ved 10 cm vannstand)

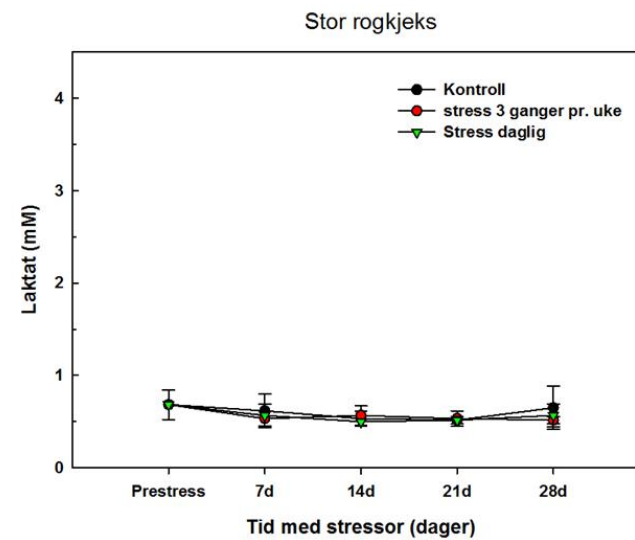
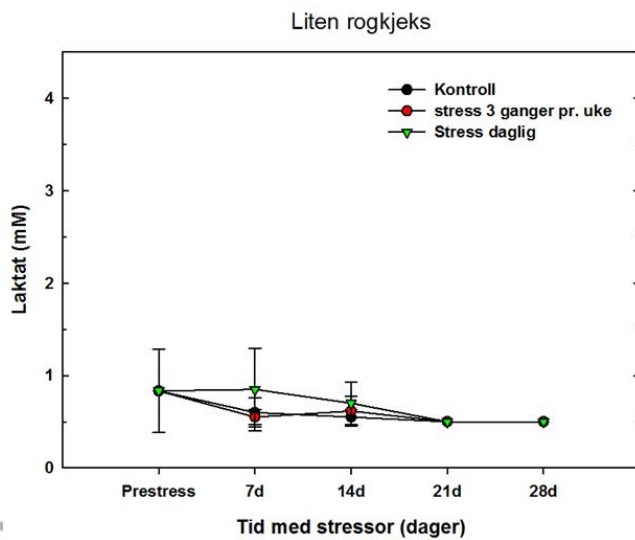
Størrelse
10-20g, 40-60g

Rognkjeks - Kronisk stress

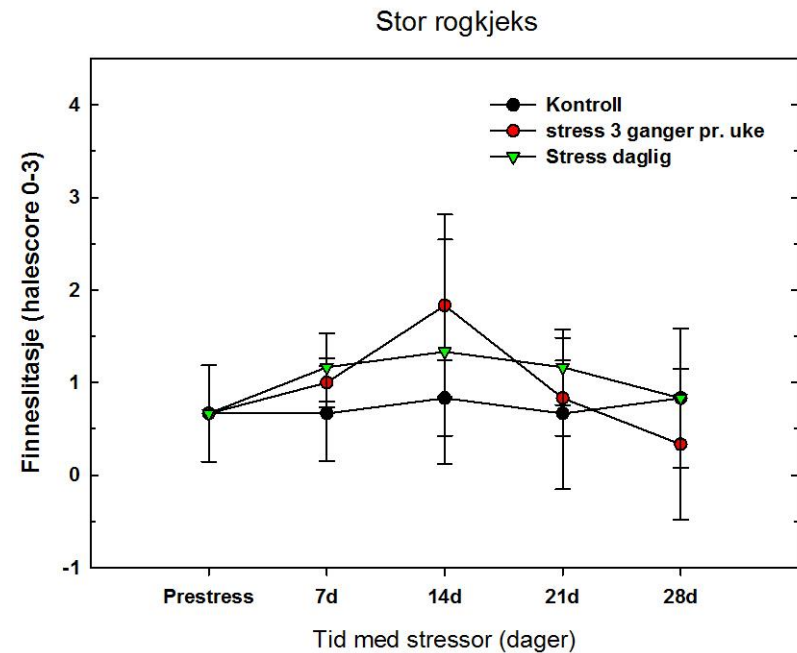
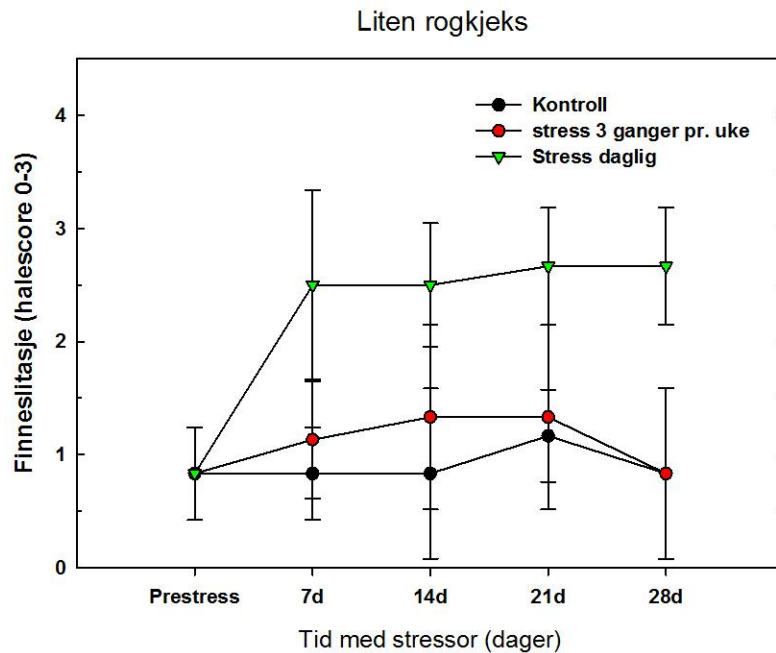

Glukose

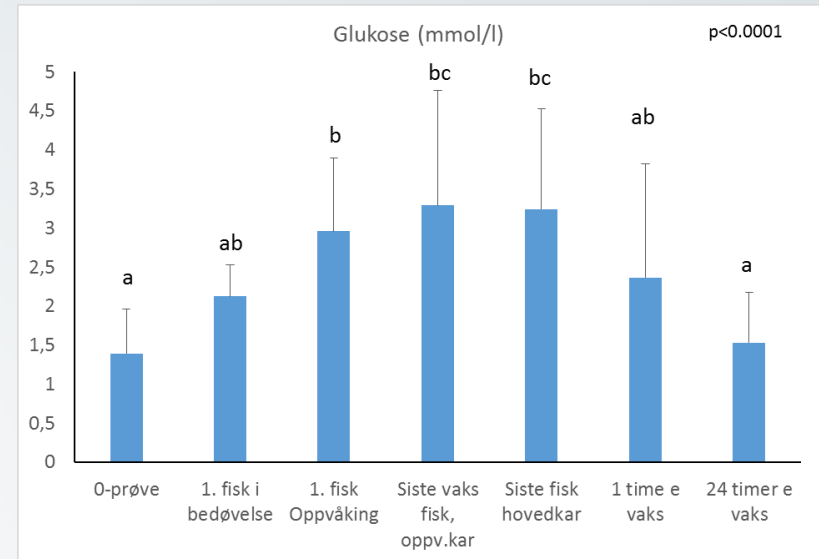
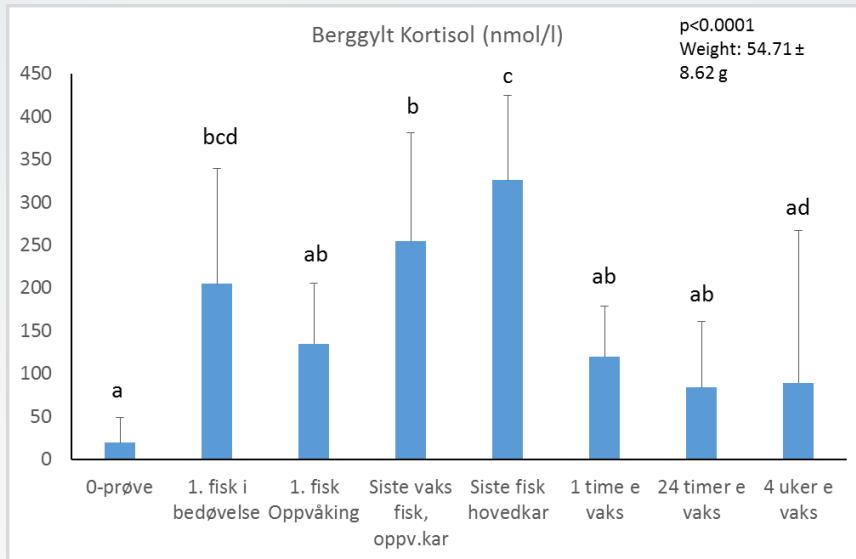

Laktat

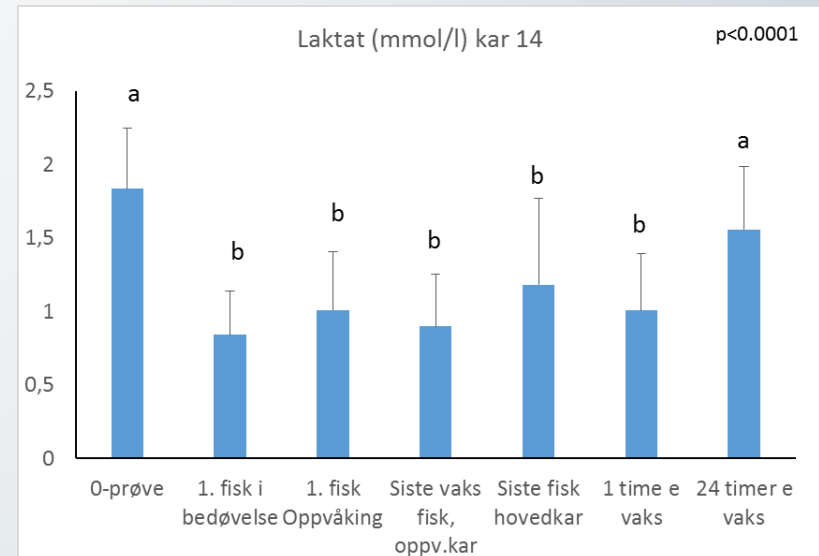
Rognkjeks - Kronisk stress - Finneslitasje

Berggylt kommersiell vaksining

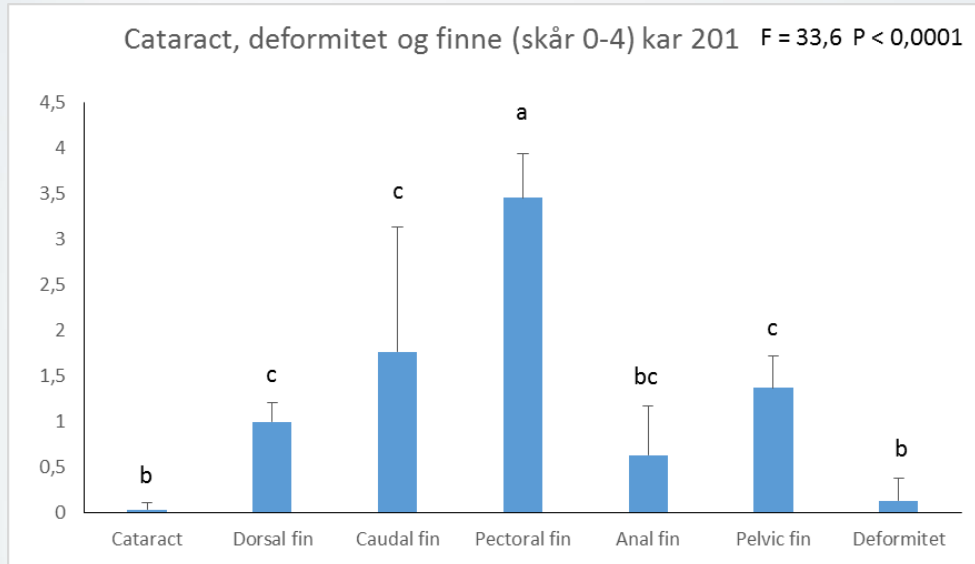
Vi vet fra tidligere forsøk med blant andre Martin Iversen at berggylt skiller ut laktat ved stress

Berggylt kommersiell klumping

Næringen har til dels løst utfordringene med klumping ved

- Justering av vannstrøm
- Bruk av naturlig lys – gir fisken mulighet for hvile

Kortisol

- 20 – 150 nmol/l (stor variasjon)

Mg

- 1 – 2 mmol/l

Glukose

- 1 – 1,5 mmol/l

Laktat

- 1 – 6 mmol/l

Hvordan måle velferd i produksjon av rensefisk? – foreløpige konklusjoner

Rognkjeks

- Akutt stress, kronisk stress, lys og tetthet kan føre til halefinneskader, og andre eksterne velferdsutfordringer
- Glukose og laktat ser ikke ut til å være gode operative velferdsindikatorer på rognkjeks
- Lave kortisolverdier

Berggylt

- Berggylt skiller ut glukose, laktat, kortisol og Mg som indikerer stress
- Foreløpig i prosjektet har vi gjort for få forsøk med berggylt får å kunne vurdere OVI`ene mot hverandre

Takk for oppmerksomheten

Et stort takk rettes til:

www.nofima.no

- Edle Zakariassen
- Karoline Valseth
- Rita Strand
- Michele Gallo

www.nord.no

- Msc-studentene:
  - Jan Jensen
  - Miirto Virtanen
  - John Sällebrant
- PhD-student
  - Kyle Rogers
- Overingeniør
  - Bente Sunde
  - Roald Jakobsen

FHF

Marine Harvest
Evolys